

Szerkesztőség:

Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Bérmertelen leveleket csak ismert kézzel fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjazása szerint. Egyen szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 frt.
Negyed évre . . . . . 3 frt.
Egy hónapra . . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 14 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 7 frt. — kr.
Negyed évre . . . . . 3 frt 50 kr.
Egy hónapra . . . . . 1 frt 20 kr.

Hirdetések helyben ártandók.

Arad, április 24.

Alig hogy az egész francia sajtó a némettel egyhangulag adott kifejezést a két nemzet abbéli érületének, hogy a háborút nem akarja, előtűnik váratlanul egy látszólag csekély jelentőségű eset és megint felszínre hozza a kisértő háboru mindennemű kombinációt.

Tényleg az egész európai politikai világot dominálja a francia politikai rendőrbiztosnak az elfogatási esete, melyhez urbi et orbi fűződnek most a jóslatok a német-francia háboru eshetőségéről.

Ezek a feltevések azonban túlságosak, és a pessimisticus felfogás mellett még jó adagnyi lehető legélesebb phantasiára van szükség, hogy a Schnaebelen-ügy casus bellinek legyen tekinthető. Herbetta francia nagykövét Berlinben, Flourens francia külügyminiszter egyetértőleg a német kabinettel, nem tulajdonítanak semmi komolyabb jelentőséget az ügynek. És mindezek mellett ott van a legfőbb garancia a kijelentésben, hogy Németország — ha komoly sérelem fog kiderülni a vizsgálatból, — hajlandó minden elégtételt megadni Franciaországnak.

Ez elég biztos feltevés a kerengő sensatioos hírekkel szemben, bár ha a jelen esetben meg van annak a lehetősége, hogy az igazító hangok csakugyan közel vihetik a két nemzetet a háboruhoz.

Az aradmezei szabadalvó párt tegnap délután értekezletet tartott a „Fehér kereszt” nagytermében. Az értekezletet V á s á r h e l y i Béla nyitotta meg rövid beszéddel, utalva arra, hogy rövid idő múlva az országgyűlés harmadik cyclusa is véget ér, s intézkedni szükséges az új választások iránt, hogy a szabadalvó párt győzelme lehetőleg biztosítottassék.

Utána V é g h Aurél szólalt fel, kiemelve azt, hogy a választások közeledése dacára a megyében teljes nyugalom uralkodik, s remélni lehet, hogy a választások ezáltal nagyobb izgalom nélkül fognak lezajlani. A választási előkészületek megtételének idejében elérkezett s indítványozza, hogy a párt végrehajtó bizottságot küldjön ki, azzal a megbízással, hogy a megye nyugalmanak és a párt érdekeinek megfelelőleg intézkedjenek, tegye magát érintkezésbe a választókerületekkel, alakítson helyi végrehajtó bizottságokat, s a jelöltek iránt létesítsen megállapodásokat a kerületek meghallgatásával. A végrehajtó bizottságba, mely 15 tagból állana, a következőket ajánlja: a megyei szabadalvó párt három elnöke: B o h u s Zsigmond,

V á s á r h e l y i Béla, V é g h Aurél, továbbá K á r o l y i Tibor gr. Nyisztor József, J o a n e s k u Lázár, M a t a v o s z k y Nándor dr., O r m ó s Péter, B a r k a s s y Kálmán, B o h u s László, J á n n Vilmos, O t t l i k Géza, T e r n a j g ó József, B á n h i d y Albert báró, F o t h y Nándor, G r o z a János, B e l e s Vazul és ú j. T a k á t s y Sándor.

Az értekezlet V é g h Aurél indítványát egyhangulag elfogadta, s V á s á r h e l y i Béla elnök ez értelemben mondotta ki a határozatot, kérve a pártot, hogy a megalakított végrehajtó bizottságot működésében támogassa s ez által a megye nyugalma és a párt érdekében kifejtendő működésének, sikerét biztosítsa. — Ezzel az értekezlet véget ért.

Törvényjavaslat a műbörgyártásról.
Széchenyi Pál gróf kereskedelmi miniszter a műbörgy vonatkozó törvényjavaslatot már legközelebb a képviselőház elé szándékozik terjeszteni, hogy ezen javaslat még az országgyűlési jelenlegi ülészaka alatt tárgyalathassék.

A cseh hecsezek. Prágából a következőket írják: Az ifjú csehek által színe hozott magyar-hajcsa — mert azon felszólítás, hogy magyar termények és ipartermékek ne vásároltassanak, nem egyéb hajcsánál — itt nagy zajt ütött ugyan, de tényleges eredményt a kitűzött irányban nem eredményezett. Ha a lapok naponként megújuló igazító cikkei csak felében is igazak volnának, azt kellene hinnünk, hogy az összes sok évi üzleti összeköttetések egyszerre megszűnnek s helyükre esupa újabbak jöttek létre. Tényleg azonban ez — dacára a nyilvánosan gyakorolt legnagyobb pressióknak — nem így van. Az itteni kereskedők a magyar listet és a magyar bort addigéig sem Magyarország iránti jóindulattal adták-vették, hanem azért, minthogy az árak jutányossága és jósága egyszerűen kényszerítette a cseh kereskedőket ezen és ezekhez hasonló cikkeket Magyarországból hozni. Teljesen eltekintve attól, hogy megis csak nagy nehézséggel jár rendszeres hitelüzlettel karöltve járó régi üzleti összeköttetések lényeges hátrányok nélkül felbontani, alig néhány nap tapasztalatai elegendőek voltak arra, hogy a fogyasztó közönség a rosszabb minőségű árut határozottan visszautasítsa, a nélkül, hogy törődött volna azzal, ha vajjon ez a cseh igazgatók nyújkra van-e vagy nincs. Ennek megfelelőleg a budapesti malomoknál befolyt megrendelések a legkisebb esőkkenés sem vehető észre.

A Romániával kötendő vámserződés.
A román kormány részéről a szerződési tárgyalások kilátásba helyezett folytatását illetőleg a mai napig még semmi hír sem érkezett. Mi ugyan — írja a „B. C.” — határozottan hiszünk, hogy azon kedvező eredmény után, a melyre a Bécsben folytatott legutóbbi tárgyalások vezettek, Romániával a tarifa szerződés és állategységügyi conventio meg fog köttetni. Mindazáltal most már kiártanak tekintendő az, hogy a szerződés még a jelen ülésszak alatt letárgyalathassanak és aztán életbe léptethetők lennének. A magyar országgyűlés legközelebb május 28-án lenne feloszlatandó s ha a szerződési tárgyalások Romániával még a lehető leggyorsabb menetben folynának is le, akkor is letele valószínűtlennek mutatkozik, hogy a megkötött szerződés beküldéséről szóló törvényjavaslatot még idejében lehessen az országgyűlés elé betervezteni. Ezek szerint a szerződés jóváhagyása csak őszszel történhetnék meg.

és egyház együttműködése elvének egyik legkiválóbb, legbüszköbb, nézetei soha nem titkoló, nagytudományú képviselője. A hogy a kiváló főpap az együttműködést érvényesíthetni véli, az sokszor nem találkozik a mi nézeteinkkel, de Schlauch Lőrincz egyházi s közéleti álláspontja képviselésében mindig egy valódi főpaphoz, s a modern tudomány igazi színvonalán álló szónokhoz méltó fegyverekkel küzd s az ily közdelem — egyes kérdésekben való eltérés dacára — csak általánosítatja az iránta érzett közbecsülést. Schlauch irányja egyébiránt, ismételnék, egyház és állam közt a helyes modus vivendi, az új viszonyok közt is állandó és szervezetszerűtől lehetővé tétele céljait követi s — bár teljes összhangban egyháza és állása követelményeivel — e részben koránsem tartozik az ecclesiasticus irány engedélyelhetetlenéi közé. Korlátlan elismerés illeti társadalmi, hazafias működését. A polgári összetartásnak, a felekezetek és vallások közti békének, a nemzetiségek közt a hazafias iránynak eszélyes, de határozott s öntudatos terjesztésében közéletünk összes tényezői közt a legelső sorában áll ő, s ha ily férfiút ér, az apostoli király, az állam és az egyház egyező akarattal bír a kitüntetés, hogy eddig is fényes és fontos polezát egy meg fényesebbel s fontosabbal cserélje fel: ahhoz szerencsét kívánhat minden magyar hazafi, mindazon érdekeknek, melyek gondozása új hatáskörében e főpapra lesz bízva.

K Ü L F Ö L D.

Francia rendőrbiztos német fogságban. Berlini diplomatai körökben nem hiszik, hogy a Schnaebelen-ügy fenyegető jellegű volna, kétségbevonják a francia lapok ama jelentését is, hogy Schnaebelen-ügy német területre csak a francia területen fogták el. Másrésről azt vélik, hogy Schnaebelen ellen igen komoly gyanuokoknak kell fenntartani a képmékedés miatt. A dolog még nincs kiderítve. Hírlik, hogy Herbetta ottani francia nagykövet szintén nem tulajdonít semmi fontosságot az esetnek. — A „National Zeitung” azt írja, hogy nincs semmi ok az aggodalmakra, mert a német kormány nem fog helyeselné semmit, mi a nemzetközi joggal össze nem fér.

A Schnaebelen-ügy Párisban megnyugtatóbb stádiumba lepett, miután a német kormány kijelentette, hogy ha az elfogatás tényleg francia területen történt, a német kormány nem fog habozni alávétetni magát a törvényes határozományoknak. azonfelül kétséges, hogy Schnaebelen et csakugyan francia területen fogták-e el, végül nem igen látszik valószínűnek, hogy Schnaebelen-törbe csalták: Az a felfogás kezd érvényre jutni, hogy az esetnek nem lesznek komolyabb következményei. Az itteni német nagykövetség tanácsosa tegnap kijelentette Flourens külügyminiszter előtt, hogy a német kormány régóta gyanúsítja Schnaebelen-t azzal, hogy a német hadköteleseket szökésre bocsátja. Ezt pedig nem igen területen szokta tenni Schnaebelen-t in contumaciam felségárulással el is ítélte a lipsei birodalmi törvényszék. Ez ítélet alapján lön kibocsátva a bírói rendület, hogy Schnaebelen-t, ha német területre lép, el kell fogni. A német körülményű fogva, hogy a határ nincs teljesen markírozva s így az elfogatásnál történhetett valamely illetékeségi hiba, a német kormány kész a francia kormányval közösen vizsgálatot indítani annak a kiderítésére, hogy vajjon a német területen kezdődött veszekedés nem végződött-e csakugyan francia területen. Ha ez utóbbi eset áll, Németország alávéteti magát a nemzetközi jog követelményeinek s meg ad Franciaországnak a mind en elégtételt.

A „République Française” tudni véli, hogy Bismarck herceg egy ide intézett sürgönyben elismerte, hogy Schnaebelen-t azonnal szabadon kell bocsátani, ha az elfogatás valóban francia területen történt.

A „Matin” jelenti, hogy Bismarcknak két sürgönye érkezett Párisba. A francia minisztertanács szombaton mindenekelőtt az ügyiratokat vizsgálja át, aztán határozza el, hogy kérése felvilágosításokat a német kormánytól. A német ügyvivő nyilatkozatai óta az ügyet higgadtanabb ítélik meg s bizonydalmaktól nem tartanak. S a d o u l főügyész jelentéséből az tűnik ki, hogy a dnlakodás folyamán, mely Schnaebelen és megátámadói közt folyt, a határt könnyen lehetett figyelmen kívül hagyni annál inkább, mert a német határozlop gyakran dőlt már el. Midőn az egyik egyén megragadta Schnaebelen-t s ez védekezett, a másik előzta, a földie vetette magát, hogy megakadályozza őt francia területre lépéshet. Az sincs kiderítve, hogyan esáltk a német területre. A francia tanuk s magán sürgönyök jelentése szerint Schnaebelen megülvást kapott a német rendőrbiztosól, hogy bizonyos nemzetközi rendőri rendszabályok ügyében

ártekezni kíván vele. A német rendőrbiztos levele ily hangzik: „Ha ön közölni akar velem valamit, mit nem szabad másnak meghallania, jöjjön irodamba stb.” A német rendőrbiztos levele e szerint csak válasz Schnaebelen egy előző levelére s joggal lehet feltenni a kérdést, mi tükos közölni valója lehetett Schnaebelen-nek a német rendőrbiztosnál. Miután az e levelezésről szóló jelentés a francia vasuti felügyelőtől származik, a kormány vizsgálatot rendelt el Schnaebelen előlétele s összes ténykedésére vonatkozólag.

Schnaebelen elfogatását Londonban oly esetnek tartják, mely komoly következményeket vonhat maga után a európai békét illetőleg. — A „Standard” azzal fenyegeti Németországot, hogy el fogja veszteni anglia jókakat, ha kiderül, hogy Németország ürügyet keresett a vizálya. — Az angol sajtó a legnagyobb elismeréssel szól Franciaország magatartásáról.

A két órán át tartott szombati francia minisztertanácsban a francia igazságügyminiszter bemutatta S a d o u l nancy-i főállamügyész jelentését s a tanuvalomásokat, melyek szerint Schnaebelen-t francia területen fogták el. Flourens külügyminiszter közölni fogja az okmányokat Németország képviselőjével s aztán elküldi Herbetta berlini francia nagykövetnek, hogy mutassa be az okmányokat a német kormánynak. Attól tartanak, hogy az ügy sokáig fog elhúzódni. Leyden gróf, a német nagykövetség tanácsosa, ki a távollevő Münster gróf német nagykövetet helyettesíti, újra látogatást tett Flourens francia külügyminiszternél s közölte vele, hogy Bismarck herceg még nem kapott jelentést a metzi főállamügyésztől. A Schnaebelen ellen német részről kiadott elfogatási parancs már több hét előtt kelt. A szombati minisztertanács igen izgalmas volt.

LEGUJABB POSTA.

A bolgár regensek körútja.
A kormányzóság tagjai pentek este Sadowóból visszatértek Philippopolba. Haskivétből Jrni-Mahalába utaztukban nagy néptömég üdvözölte a kormányzóság tagjait, kiknél az ottani pályaudvaron több küldöttség tiszteleggett. A küldöttségek szónokai szerencsét kívántak a kormányzóság által követett politika irányához és kérték a kormányzóság tagjait, hogy továbbra is hívek maradjanak eddigi alapelveikhez, melyen Bolgárország függetlenségét megóvni és a fejedelemsévkélett végre lehetővé tenni hivatják.

Az üldözött csár. Hir szerint a csár, ki több napig szándékozott Pétervárott időzni, visszatért Gacsinaóba, minthogy a husvéti ünnepek alatt a Newsky-Prospecten több egyént el kellett fogatni, a kik a csár álete ellen merényletet terveztek.

TÁVIRAT.

— Leégett falu. —

Fogaras, április 24. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.)
A városunkhoz közel fekvő Galatz faluban tegnapelőtt száz háznál több leégett. Több gyermek beégett s igen

izben követte választotta az egyházi jogban nagy jártasságú bíró papot.

Ekkor tñnt fel Schlauch Lőrincz nagyobb körben magvas beszédeivel és számos jogirodalmi dolgozataival. Nem késett soká az elismerés sem a jeles egyházi férfiú tevékenységét illetőleg. 1872-ben csanádgyházmegyéi kanonokká nevezetett ki és már 1873-ban, átugorva a közbeeső hierarchiai rangfokozatokat, mint egyszerű kanonokot, ő Feljese szatmári megyés püspökké nevezte ki. Itt alapított meg Schlauch Lőrincz fényes egyházi pályája, melyen országos nevet, püspök társai közt kiváló tekintélyt vívott ki magának.

Sokat tartózkodván a fővárosban, kiváló részt vett a politikai, társadalmi és művészeti mozgalmakban. A főpapság egyik szövíője a főrendiházban, hol a legjelesebb szónokok közé tartozik. Több országgyűlésen át tagja volt a delegációnak is a főrendek közül. Mint elnöke a Szt.-László-társaságnak, ennek közgyűléseit rendszeren nagyobb egyházipolitikai és társadalmi kérdéseket felölőelő beszédekkel szokta megnyitni, melyek a napi sajtóban és ennek folytán az egész hazában élénk viszhangra és eszmecserére találnak mindenkör.

Elnöksége alatt emelkedett a keleti országokban élő catholicus magyarok nemzeti és vallási életének ápolására alakult szent László-társaság azon tekintélyre, hogy méltó társa lehetett az országos csángó-magyar egy-

sokan nehezen megsebesültek, kik városunk kórházába hozattak ápolás végett. A 28. vadász-zászlóalj több embere szintén megsebesült. Az egész zászlóalj, őrnagyával együtt, a legnagyobb önfeláldozással segédkezett a tűzoltásánál s ennek köszönhető, hogy a falu harmadrésze megmentett. A kár mintegy 50 ezer frt, melyből csak igen kevés volt biztosítva.

N A P T Á R.

Április 25. Hétfő. Róm. cath. napjár: Márk evang. VI. Prot. napjár: Márk evang. Görög orosz napjár: (Ápril 13.) Artemon. Nap két óra 54 perczkor. Nap nyugszik 7 óra 2 perczkor.

Ápril 25. Aradmezei törvényhatóságának közgyűlése d. e. 9 órakor.

Április 30. A „Kölcsey-Egyesület” irodalmi ki-rándulása Kisjenőre.

H I R E K.

— Arad és Vidéke.

Aradmezei évnegyedes közgyűlése
ma délelőtt 10 órakor veszi kezdetét. A tárgysorozat épp oly nagy, mint a milyen érdekes, és minthogy ez utóbbi oknál fogva több vitára is van kilátás, a közgyűlés hihetőleg több napig el fog tartani. E törvényhatósági közgyűlés elé kerül, a kiküldött megházipítő bizottságnak jelentése is az állandó választmányának erre vonatkozó javaslata kapcsán. Lesz két választási actus is, a mennyiben a gyámpénztári ellenőri és megyei aljegyzői állást most tölti be a közgyűlés. Mindkét állásra már eddig is több pályázó jelentkezett. E helyen is felhívjuk az ügy érdekeségben, mint fontosságban kiváló közgyűlésre a törvényhatósági bizottsági tagok figyelmét.

A polgármester évi jelentése.
Arad város polgármesterének az 1886-ik közigazgatási évről szóló jelentése már megjelent s füzetes alakban a törvényhatósági bizottsági tagoknak megküldetett. A jelentés tudvalegyen az időnkénti lapunkban is közölt havi jelentések összefoglalása s kimerítő részletességgel öleli fel a közigazgatás minden egyes ágát. A közegészség, népesedés és közbiztonság stasticáját a katonaság, továbbá a közigazgatási, és adóügyek rovata követi, majd az építkezési közlekedési és közmunkágyekről szóló jelentések következnek. Röviden tárgyalva a partvéd-művek körül történt intézkedések, majd az iskolaság, árva és szegényügy adatai sorolják fel. Ig végül a város vagyoni állapotáról s a tisztviselők működéséről szóló kimutatások fejezik be a jelentést.

A gör. kel. egyházmegyei zsinat
tegnap délelőtt vette kezdetét. Metianu János püspök megnyitó beszédeben utalt a mult évben történt nevezetesebb egyházmegyei eseményekre. Ezután a synodalis képviselők névsora olvastatott fel, melynek alapján a zsinat határozatképessége constatálva lett. Az ügyrend megállapítottán az első érdemleges ülés holnap, kedden délután 4 órára tüzetett ki. Metianu püspök ezután előterjesztette a karánsebei egyházmegyének Popasu püspök ötven éves papi vo-

sületnek. De a nagynevű püspök, országos gondjai mellett is esájt egyházmegyéjében a köznevelődés és jótékonyaság terén virágzó állapotokat létesített. Különösen a nevelés előmozdításán fáradozott. Számos világi és apácza-leányiskola létesítése nevéhez fűződik. Mint a szatmári hazafias Széchenyi-kör elnöke, sokat tett egyházmegyéjében, mely nagyobb tímeget nemzetiségek által van tagolva, a magyarság ügyéért. A szatmármegyei közművelődési-egylet egyik vezérférfia ő. A magyarság érdekében kifejtett buzgó tevékenysége miatt, különösen a román nemzetiségűek részéről volt több ízben heves támadásoknak kitéve.

A budapesti egyetem százéves jubileuma alkalmával tisztelhetbeli hittudorrá emeltetett. 1884-ben ő felségétől első osztályu vaskorona rendet nyert, azon felül valóságos belső titkos tanácsos. Ujabbban, mint a magyar korona országai vörös kereszt egylete igazgatósági tagjának, újabb tere nyíltott tevékenységének. Fejedelmi látogatások alkalmával az egylet te-lepelt, több ízben az ékesen szóló püspököket kérték fel az üdvözölő beszédek tartására. A szentszék részéről is többféle kitüntetésben részesült, 1886-ban pápai gróffá és trónállóvá nevezetett ki a szent gtya által. A vaticani okmánytár-bizottság ez évben tartott közgyűlésén elnökké választotta az ellunyt Ipolyi Arnold helyére, a kit most a nagyváradi püspöki széken, mint méltó utód fog követni.

